

Protokół z V posiedzenia Rady ds. Budżetu Obywatelskiego

Data posiedzenia: 7 listopada 2017 r.

Czas trwania posiedzenia: 17:00 – 19:00

Członkowie Rady ds. budżetu obywatelskiego uczestniczący w posiedzeniu:

1. Lechosław Dzierżak
2. Michał Guć
3. Sebastian Jędrzejewski
4. Paweł Kurski
5. Patryk Lenczewski
6. Kajetan Lewandowski
7. Joanna Lica
8. Borys Martela
9. Martyna Regent
10. Elżbieta Danuta Sierżęga
11. Mariola Śrubarczyk-Cichowska
12. Justyna Wróblewska
13. Łukasz Wyszyński

Pozostałe osoby uczestniczące w posiedzeniu:

14. Joanna Jaczewska (Laboratorium Innowacji Społecznych w Gdyni)
15. Tomasz Matysiak (Laboratorium Innowacji Społecznych w Gdyni)
16. Ewa Stokłuska (Laboratorium Innowacji Społecznych w Gdyni)

Przebieg posiedzenia:

Przewodniczący Rady, Michał Guć, powitał członków Rady i gości uczestniczących w spotkaniu oraz przedstawił temat i cel posiedzenia - zebranie uwag członków Rady dotyczących przebiegu tegorocznej edycji Budżetu Obywatelskiego, które zostaną uwzględnione w prowadzonej przez Laboratorium Innowacji Społecznych ewaluacji całego procesu. Ustalono, że tematowi temu poświęcone zostaną dwa posiedzenia Rady. W trakcie pierwszego spotkania rozmowa skupi się na wskazaniu zaobserwowanych przez członków Rady problemów, które wystąpiły na różnych etapach Budżetu Obywatelskiego 2017, natomiast drugie zostanie poświęcone szukaniu rozwiązań odpowiadających na te problemy.

Wprowadzeniem do dyskusji na forum Rady była prezentacja przygotowana przez przedstawicielkę LIS, Joannę Jaczewską, dotycząca wyników wstępnych analiz związanych z przebiegiem Budżetu Obywatelskiego 2017. Po krótkim omówieniu zaprezentowanych danych, przewodniczący otworzył dyskusję na temat uwag do przebiegu tegorocznego procesu BO. Poniżej znajduje się lista uwag zgłaszanych w trakcie swobodnej dyskusji przez jedną lub więcej osób, w podziale na wątki tematyczne oraz odnoszące się do nich uwagi szczegółowe i wstępne propozycje zmian, które należałoby rozważyć.

1. Długość realizacji projektów w Budżecie Obywatelskim

- a. Nieukończenie realizacji części projektów przed upływem roku kalendarzowego może zniechęcać wnioskodawców i głosujących w BO, skoro nie widzą efektów swojego zaangażowania

2. Wysokość środków przeznaczanych na Budżet Obywatelski

- a. Postulat zwiększenia kwot dla dzielnic, tak aby w każdej dzielnicy mogło trafić do realizacji po kilka projektów i aby wnioskodawcy nie musieli zaciekle konkurować ze sobą o niewielkie fragmenty obecnej puli środków (walka o „małe kawałki tortu”), co obecnie sprawia, że trudno jest im dogadać się i „podzielić” środkami przypadającymi na dzielnicę pomiędzy różnymi projektami.
- b. Propozycja wstrzymania procesu na rok, zakumulowania środków i w kolejnym roku dedykowania na BO pulę podwojoną, a w tym czasie zrealizowanie wszystkich projektów z poprzednich edycji

3. Kategorie projektów możliwych do zgłaszania w ramach BO

- a. Brak możliwości zgłaszania większych projektów, dotyczących kilku dzielnic, przestrzeni centralnych w mieście albo znajdujących się na granicach dzielnic, np. z zakresu infrastruktury liniowej (drogi/chodniki/ ścieżki rowerowe)
- b. Brak możliwości zgłaszania projektów dotyczących bezpieczeństwa na drogach wyższych kategorii (powiatowych, wojewódzkich), na których szczególnie potrzebna jest poprawa bezpieczeństwa
- c. Coraz bardziej kosztowne szacunkowe wyceny projektów, co w kolejnych latach wpłynie na zmniejszenie liczby projektów, które będzie można zrealizować w ramach tej samej kwoty przypadającej na dzielnice

4. Wsparcie dla wnioskodawców

- a. Niewystarczające wsparcie dla wnioskodawców – brak dostępnej w łatwy sposób opieki eksperckiej, z której mogłyby korzystać osoby mające pytania dotyczące pomysłów na wnioski, zwłaszcza niemające doświadczeń w kontaktach z administracją
 - i. Propozycja obowiązkowych spotkań konsultacyjnych z urzędnikami na etapie opracowywania projektów jako sposób na ich udoskonalanie
- b. Niedostateczna liczba urzędników-specjalistów na maratonach dzielnicowych, np. brakowało osób znających się na kwestiach oświetlenia, co utrudniało poprawne oszacowanie kosztów projektu

5. Promocja konkretnych projektów przez jednostki miejskie

- a. Pozytywnie oceniono zauważalne w tegorocznej edycji ograniczenie zbierania przez szkoły numerów PESEL oraz jawnej agitacji na terenie placówek oświatowych za konkretnymi projektami, jednak zwrócono uwagę, że ciągle zdarzały się sytuacje namawiania do głosowania na konkretne projekty np. na wywiadówkach w szkole.
- b. Jednocześnie zauważono, że zdarzało się również, że na skutek działań mających „osłabić” udział szkół w BO część osób związanych z placówkami edukacyjnymi bała się w ogóle promować ideę Budżetu Obywatelskiego, aby ktoś nie wykorzystał tego później jako argument do dyskwalifikacji konkretnego projektu.

- c. Za dobre posunięcie uznano wprowadzenie w regulaminie BO 2017 precyzyjnej definicji ogólnodostępności projektu realizowanego na terenie jednostki miejskiej ze środków BO.

6. „Szczelność” głosowania w Budżecie Obywatelskim:

- a. Problem wykorzystywania w trakcie głosowania w sposób nieuprawniony baz PESEL/zebranych danych osobowych z poprzednich edycji:
 - i. Rozważenie metod dodatkowej weryfikacji, np. telefonicznej/za pośrednictwem SMSa
 - ii. Propozycja zmiany danych kontrolujących, które podaje się przy głosowaniu – np. imię matki zamiast imienia ojca (albo losowe dane do podania)
 - iii. Propozycja sprawdzania wielokrotnie oddawanych głosów z pojedynczych numerów IP lub przeanalizowanie projektów pod względem czasowej dystrybucji oddawanych głosów i wyłapanie „podejrzanych” sytuacji (np. głosów oddawanych blokowo w krótkim odstępie czasu na jeden projekt), by sprawdzić wszelkie przypadki potencjalnych nadużyć
- b. Prewencja przed wykorzystywaniem cudzych numerów PESEL:
 - i. Pojawianie się ostrzeżeń w komputerach z danym adresem IP, gdy przekroczy się określoną liczbę głosów z tego IP, np. informacja o tym, ile głosów zostało zarejestrowanych z tego numeru IP i jakie są karne konsekwencje wykorzystywania cudzych danych, albo innego rodzaju komunikaty odwołujące się do zasad etycznych/ społecznych
 - ii. Propozycja ponownego rozważenia wprowadzenia ograniczenia wieku dla udziału w procesie, co miałyby przeciwdziałać ewentualnym nadużyciom związanych z głosowaniem małych dzieci
 - iii. Monitoring na bieżąco podczas głosowania – wychwytywanie „podejrzanych” aktywności i interwencje w takich sytuacjach.

7. Rywalizacja zamiast współpracy pomiędzy wnioskodawcami

- a. Postulat wprowadzenia obligatoryjnych spotkań dla wnioskodawców, na których mogliby się porozumieć między sobą, połączyć projekty albo dopasować kwotowo do dostępnej puli (w pierwszej edycji takie spotkania były obligatoryjne)
- b. Postulat poszukania sposobów by zachęcić wnioskodawców do takiej współpracy bez przymusu, np. stworzenie przestrzeni do łączenia i porozumiewania się wnioskodawców między sobą podczas maratonów pisania wniosków

8. Nierówna dystrybucja terytorialna zwycięskich projektów

- a. Słabsza pozycja startowa projektów zgłaszanych na mniejszych osiedlach (domków jednorodzinnych), którym trudniej się przebić w głosowaniu ze względu na sumaryczną liczbę mieszkańców większych osiedli

9. Racjonalność realizowanych projektów

- a. Problem oderwania zgłaszanych pomysłów od faktycznych potrzeb w dzielnicy i w konsekwencji wydatkowania środków na projekty w sposób nieracjonalny, np. stawianie blisko siebie podobnych obiektów (np. kolejny plac zabaw w okolicy itd.)

- b. Postulat stworzenia mechanizmu weryfikacji zgłaszanych projektów pod względem racjonalności wydatków (faktycznego zapotrzebowania w dzielnicy), np.:
 - i. uspołecznienie procesu weryfikacji podczas składania wniosków, np. w postaci obowiązkowych dyskusji w gronie mieszkańców na temat lokalnych potrzeb
 - ii. dodanie kryterium racjonalności wydatku na etapie weryfikacji – ocenianej przez wydziały i jednostki miejskie (np. czy wskazana lokalizacja jest sensowna dla danego projektu)
 - iii. ocena przez rady dzielnic, czy zaproponowane we wnioskach projekty faktycznie potrzebne w dzielnicy

10. Współistnienie równolegle dwóch procesów - Budżetu Obywatelskiego i Przyjaznej Dzielnic

- a. Zwrócenie uwagi na to że komunikaty o BO i PD na oficjalnych plakatach (podobna grafika, komunikaty, numery projektów, a osobne głosowania) mogły być mylące dla mieszkańców.
- b. Trudności w obsłudze dwóch osobnych głosowań elektronicznych (osobne „kafle” w interfejsie aplikacji do głosowania), zwłaszcza dla osób starszych.
 - i. Postulat opracowania prostszego interfejsu aplikacji do głosowania, gdzie tylko po jednej stronie znajdowałyby się guziki w trybie „Dalej”.
 - ii. Postulat połączenia obu głosowań w jeden proces (czynność w aplikacji)

W tym kontekście wniesiono również postulat, aby sprawdzić w statystykach systemu do głosowania, ile osób zagłosowało w BO i PD w roku 2016, a ile w 2017 (+ ile osób skończyło głosowanie przed oddaniem głosu – zalogowało się, ale nie zagłosowało) i spróbować na tej podstawie ocenić efekt zmian wprowadzonych na stronie internetowej w module do głosowania.

Następne posiedzenie Rady zostało zaplanowane na **wtorek 28 listopada**, na godz. **17.00**. Będzie na nim kontynuowana rozmowa o ewaluacji procesu, z naciskiem na formułowanie propozycji nowych rozwiązań i zmian w procedurze.

Protokół sporządziła:
Joanna Jaczewska